

Ukrainian Orthodox Church of Canada
Українська Православна Церква в Канаді
L'Église orthodoxe ukrainienne du Canada

[Home Page](#) | [Listing of Articles](#)

**Св. Димитрій (Туптало),
Митрополит Ростовський**

**St. Demetrius (Tuptalo),
Metropolitan of Rostov**

Fr. Ihor Kutash - о. Ігор Куташ
kutash@unicorne.org

«Все пахне рідна Україна,/ До неї в снах ясна дорога:/ Хоча б на день та переміна,-/ Дихнуть Дніпровим вітром змога!... [З драматичної поеми *На чужині* Митрополита Іларіона (Огієнка) про упокоєння в Бозі Св. Димитрія]

На 4-го жовтня за григоріанським календарем (це 21-го вересня за юліанським) ми святкуємо Відкриття Мощей Св. Димитрія (Туптала), геніяльного українського церковного діяча, якого життя та труди - а також і чуда - мали колосальний вплив на мільйони людей. Одним з спадкоємців плодів його праці являється Тарас Шевченко, якого дід уголос читав йому монументальний твір Димитрія *Чети-Мінеї* (життя Святих на кожний день року - основна праця його життя). З цього джерела великий Батько сучасної України, Шевченко, черпав своє первісне натхнення змагатися за здійснення справедливого людського

"I always smell my own fragrant Ukraine,/ The road to her is always bright in dreams:/ Oh! For but a day, this change - /To be able to breathe from Dnipro a breeze!..." [From the dramatic poem *Na chuzhyni (In a Foreign Land)* by Metropolitan Ilarion (Ohiyenko) about the repose in the Lord of St. Demetrius]

On October 4 on the Gregorian Calendar (which is September 21 on the Julian) we commemorate the Uncovering of the Relics of St. Demetrius (Tuptalo) a genial Ukrainian Churchman, whose life and work - as well as miracles - have had a dramatic effect on the lives of millions. One such inheritor of the fruit of his labours was Taras Shevchenko, whose grandfather would read aloud to him Demetrius' monumental *Cheti-Minei (Menologion - the lives of the Saints for each month of the year - his life's work)*. From this source the great father of modern Ukraine, Shevchenko, got his

суспільства у темні часи – для України – Московської Імперії. Не даром називає він його «святим Ростовським» в історичній поемі «Заступила чорна хмара...»

Данило (це ж його ім'я в мирі) народився в містечку Макарові у домі козацького сотника, Сави Григоровича й Марії Михайлівни Тупталів, 11-го грудня 1651. Його батьки були дуже побожними. Всі чотири сестри його – Олександра, Марія, Феодосія та Параскевія – стали черницями. Данило вступив у Києво-Могилянську Академію 11-літнім хлопцем, а в віці 17 літ (9-го липня 1668) прийняв чернечий постриг у Свято-Кирилівському Монастирі в Києві (його батько був ктиторм – і коли упокоївся в віці понад 100 літ у 1703 р. його тіло та і похоронили). Така посвята родини могло бути висловом їхнього молитовного довір'я до Бога, у тому що Він виведе їхню батьківщину з того неустанного тертя та змагання за владу поміж козацькими старшинами в часі (1657-1687), який в історії України відомий під назвою «Час Руїни». Ві which in Ukrainian history is called "The Time of the Ruin". Данило прийняв ім'я Димитрій у честь Святого-Вояка Димитрія Солунського.

Талант, ораторська здібність та відданість тяжкій праці в о. Димитрія ясно проявилися скоро в його служінню. Його висвятив у сан Ієродиякона у 1669 р. Київський Митрополит Йосип Нелюбович-Тукальський у Церкві Успіння в Каневі (вплив зростаючої Московської імперії на Україні зростав і Митрополитові Йосипові не дозволяли замешкати в Києві з огляду на його спротив зусиллям підкорити Київську Митрополію Москві).

У 1675 р. Архієпископ Чернігівський Лазар (Баранович) висвятив його в сан Священика і затримав його при собі, як

early inspiration to struggle for the realization of the just human community in the dark times – for Ukraine -of the Moscow Empire. No wonder the Kobzar called him "the Saint of Rostov" in his historical poem "Zastupyla chorna khmara" ("A black cloud has covered the white...")

Danylo (his secular name) was born in the town of Makarove in the home of the Kozak officer Sava Hryhorovych and Mariya Mykhaylivna Tuptalo on December 11, 1651. His parents were very pious. All four of his sisters, Alexandra, Maria, Theodosia and Paraskevia became nuns. Danylo entered the Kyivan Mohyla Academy at the age of 11 and, at the age of 17 (July 9, 1668), received monastic tonsure at the St. Cyril Monastery in Kyiv (his father was a benefactor – and when he died at over 100 in 1703, his body was interred there). The family's devotion may have been an expression of their prayerful trust in God to bring their homeland out of the constant strife and power struggles among the Kozak leaders in a time (1657-1687) which in Ukrainian history is called "The Time of the Ruin". Danylo took the name Demetrius (Dymytriy in Church-Slavonic) in honour of the warrior-Saint Demetrius of Thessalonica.

Father Demetrius' talent, his oratorical skill and dedication to hard work became clear early on in his ministry. He was ordained a Hierodeacon in 1669 by Kyivan Metropolitan Joseph (Nelyubovych-Tukal's'kyi) in the Church of the Dormition in Kaniv (the influence of the ascendant Moscow Empire upon Ukraine was growing and Metropolitan Joseph was not permitted to take up residence in Kyiv due to his opposition to the efforts at subordination of the Kyivan Metropolia to Moscow).

In 1675 the Archbishop of Chernihiv, Lazar (Baranovych), ordained him to the Priesthood and retained him as a preacher. Eventually Fr. Demetrius

проповідника. О. Димитрія потім назвали «Руським Золотоустим». Архієпископ Лазар, шукаючи допомогу в Москві, щоб Київ не попав до рук Католицької Польщі, все одно відмовлявся й думати про альтернативу перенесення юрисдикцію від Константинополя до Москви. Така постава евентуально може й довела до того, що вибрали Гедеона Святорок – Четвертинського а не його бути Митрополитом Київським. Це ж Митрополит Гедеон у 1686 р. визнає владу Патріярха Московського над його Престолом. І так процес, що розпочався 1654 р. Переяславською Угодою, якою Цар Московський обіцяв захищати Україну, завершується підкоренням Української Церкви Москві (що триває й досі).

А між часом зірка о. Димитрія піднімалися все вище. Провів він більш чим рік проповідуючи в Білорусі. Гетьман Іван Самойлович зарядив його перенесення до Свято-Микільського Монастиря біля Батурина, що тоді був його столицею і мав велику бібліотеку. У 1680 р. він видає свою першу книжку рід назвою *Руно орошеное* в Чернігові, в друкарні, яку заснував Архієпископ Лазар. Книжка розказує про чуда зв'язані з Іконою Богородиці в Свято-Іллінському Монастирі в Чернігові, яка почала плакати в 1652 р., в році після народження о. Димитрія, як описує козацький історик Самійло Величко: «Плакала тоді Пресвята Діва, жалуючи православних християн українців [в оригіналі 'малороссиянов']... через незгоду, роздвоєння і міжособиці...»

О. Димитрій служив Ігуменом у Монастирях у Чернігові від 1681 р. але добровільно зрікся цього в 1683 р., щоб посвятитися чернечим подвигам і богословському писанню. Архимандрит Києво-Печерської Лаври, Владика Варлаам (Ясинський) просить його зайнятися писанням *Чети-Мінеї*. О. Димитрій трудився над цим в день і в

came to be known as the "Rus' Chrysostom". Archbishop Lazar, while looking to Moscow for help to keep Kyiv out of the hands of Catholic Poland, nonetheless refused to consider transferring the jurisdiction of the Church of Kyiv from Constantinople to Moscow. Eventually this position may have led to the election of Hedeon Svyatopolk-Chetvertynsky as Metropolitan of Kyiv instead of him. It was Metropolitan Hedeon who in 1686 recognized the authority of the Patriarch of Moscow over his see. And thus the process which began in 1654 with the Pereyaslav Agreement, by which the Tsar of Moscow vowed to protect Ukraine, was completed by the subordination of the Ukrainian Church to Moscow.

Meanwhile Fr. Demetrius' star was ascending. He spent more than a year preaching in Belarus. Hetman Ivan Samoylovych arranged for his transfer to the St. Nicholas Monastery near Baturyn, at that time his capital city with a vast library. In 1680 he published his first book entitle *Runo oroshenoye (The Dewy Fleece)* in Chernihiv, in the printing-house established by Archbishop Lazar. The book related the miracles associated with the Icon of the Theotokos at the St. Elias Monastery in Chernihiv, which began to weep in 1652, the year after Fr. Demetrius' birth, as the Kozak historian, Samiylo Velychko wrote, "in compassion for the Orthodox Christians of Ukraine... because of discord, disunity and inter-personal conflicts..."

Fr. Demetrius served as Abbot of Monasteries in Chernihiv beginning in 1681, but resigned in 1683 to devote himself to monastic endeavours and theological writing. The Archimandrite of the Kyivan Monastery of the Caves, Bishop Barlaam (Yasyns'kyi), asked him to undertake the writing of the *Cheti-Minei*. Fr. Demetrius worked at this project day and night, immersing himself in the lives of the Saints, some of whom appeared to him in visions. The last

ночі, заглиблюючись у життя Святих, дехто з-поміж яких йому появляється у видіннях. Останній том виходить у 1705 р. Його твори потім переробляли цензори, які забрали деякі елементи, яких уважали несприйнятними, та які змінили дещо мову і стиль, щоб краще звучало в мові російській в добу Цариці Катерини II.

Та справи ніяк гладко не йшли. Після підкорення Кієвської Митрополії юрисдикції Патріарха Московського, розпочалася політика де-українізації. Патріарху Йоакиму не сподобалося дещо в праці о. Дмитрія. Дмитрій мусів їхати в Москву з Гетьманом Іваном Мазепою, бувшим студентом Архієпископа Лазаря, щоб еперконати Патріарха поблагословити дальші його заняття Мінеєю.

Поруч його письменства та проповідництва о. Дмитрія вимагали, як мудрого та творчого духовного провідника. Служив він Ігуменом у різних Монастирях. А в 1701 р. його викликали в Москву і висвятили на Митрополита Сибірського й Тобольського. Його стан здоров'я не дав йому змоги поїхати туди але все він більш ніколи не повернувся жити в своїй улюбленій Україні. Його призначили до Великого Ростова бути Митрополитом Ростовським і Ярославльським і там він служив решта свого життя.

Митрополит Дмитрій прийняв свій пост, як вияв Божої волі і посвятився праці з питомим запалом та зтяжним трудом. Він заснував Монастир у Ростові і продовжував писати. Захищав реформи Митрополита Никона проти Старообрядців. Зарядив будову каплиці й пам'ятника в селі Ярополче (сьогодні Ярополець), де похований бувший Гетьман України Петро Дорошенко, що був колись його прителем і, так як сам Дмитрій мусів жити решта свого життя поза

volume was published in 1705. His work was eventually re-done by censors who removed elements they found objectionable, and changed some of the language and style to make it fit better into the Russian of the time of Tsaritsa Catherine II.

Matters did not go smoothly however. After the Metropolia of Kyiv was transferred to the jurisdiction of the Patriarch of Moscow, a policy of de-Ukrainianization began. Patriarch Joachim found some of the material in Fr. Demetrius' work objectionable. Demetrius had to travel to Moscow with Hetman Ivan Mazepa, a former student of Archbishop Lazar's, to persuade the Patriarch to bless his continued work on the Menologion.

Besides his writing and preaching, Fr. Demetrius was also in demand as a wise and resourceful spiritual leader. He served as Abbot in a number of monasteries. In 1701 he was summoned to Moscow and ordained Metropolitan of Siberia and Tobolsk. His health did not permit him to travel there but he would never again return to live in his beloved Ukraine. He was appointed to Great Rostov as Metropolitan of Rostov and Yaroslavl' and served there for the rest of his life.

Metropolitan Demetrius accepted his post as the will of God and dedicated himself to the work with customary zeal and hard work. He organized a Seminary in Rostov and kept on writing. He defended the reforms of Metropolitan Nikon against the Old Believers. He arranged for a chapel and a monument to be erected in the village of Yaropolche (today Yaropolets'), the burial place of former Hetman of Ukraine, Petro Doroshenko, who had been his friend, and who, like Demetrius, had to spend the rest of his life away from his homeland.

More suffering was in store for the Metropolitan. In 1705 his seminary at

батьківщиною.

Та пришлося ще більше перенести Митрополиту. У 1705 його семінарію в Ростові закрили. У р. 1709 його приятель і меценат Гетьман Іван Мазепа був переможений в Битві під Полтавою, коли намагався здобути незалежність від Москви для об'єднаної України. Цар Петро I добився, щоб проголошення анафemi проти Мазепи читали на кожну Неділю Православ'я (Перша Неділя Великого Посту) разом з іменами еретиків. (На жаль цю анафему ще не знесла Церква Московська до нині). Та Митрополит Димитрій не дожив до першої такої Неділі Православ'я. Упокоївся він у Бозі в ночі 27-го на 28-го жовтн1709 р. Його тіло знайшли на колінах перед Іконою Господа.

Його приятель і бувший однокласник у Могилянській Академії, Митрополит Степан Яворський, очолював його Похорон і висловив пророчі слова: «Свят Димитрій свят!». У 1752 р. один з наступників його, Митрополит Св. Арсеній Мацієвич (якого потім заморила голодом Цариця Катерина II), відкрив його нетлінні Моці і розпочав процес канонізації, якого завершили 22-го квітня 1757 р.

Митрополит Іларіон (Д-р Іван Огієнко) розпочав працю відвоювання Св. Димитрія, якого перед тим знали тільки, як Святого Російського, як Святого України. Він і написав драматичну поему (Св. Димитрій також писав п'єси та поеми поруч багатьох інших своїх творів) *На чужині* про упокоєння Св. Димитрія, за один день на Страсну П'ятницю 1-го травня 1951 р. на 300-ліття від дня народження Святого.

Велика праця Св. Димитрія Ростовського ніколи не припинилася. Він далі надихає нас намагатися наслідувати Святих у нашій посвіті Христу та здійсненню світу, в якому

Rostov was shut down. In June of 1709 his friend and supporter, Hetman Ivan Mazepa, was defeated in the Battle of Poltava in his bid to gain independence from Moscow for a united Ukraine. Tsar Peter I saw to it that a proclamation of anathema of Mazepa would be read each year during the Sunday of Orthodoxy (the First Sunday of Great Lent) along with the names of heretics. (This anathema, alas, remains in place in the Church of Moscow to this day). Metropolitan Demetrius did not live to see the first such Sunday of Orthodoxy. He reposed in the Lord the night of October 27 going on October 28, 1709. His body was found in a kneeling posture before an Icon of the Lord.

His friend and former classmate in the Mohyla Academy, Metropolitan Stefan Yavors'kyi, presided at his funeral and spoke the prophetic words: "A Saint is Demetrius, a Saint". In 1752 a successor, Metropolitan St. Arsenius Matsiyevych (later starved to death by order of Tsaritsa Catherine II), found his incorrupt relics and started the process of canonization which culminated on April 22, 1757.

Metropolitan Ilarion (Dr. Ivan Ohiyenko) pioneered the work of reclaiming St. Demetrius, generally known previously as a Russian Saint, as a Saint of Ukraine. He wrote the dramatic poem (St. Demetrius, too, wrote plays and poems along with his many other works) *Na chuzhyni* about St. Demetrius' repose in one day on Holy Friday, May 1, 1951, 300 years after the Saint's birth.

The great work of St. Demetrius of Rostov has never stopped. He continues to inspire us to seek to imitate the Saints in our dedication to Christ and to the realization of a world where people and nations live in harmony and mutual respect. May His Kingdom come and His will be done on earth as it is in Heaven. Amen.

<p>люди й нації живуть оазом у залагоді та спільній пошані. Нехай прийде Його Царство і нехай буде Йог воля на Небі так і на землі. Амінь.</p>	
--	--